

Causal Model of Extramarital Affairs Based on Attachment Styles and Early Maladaptive Schemas: Mediating Role of Marital Intimacy and Love Styles

Ensieh Bakhtiari¹, Saeideh Sadat Hosseini², Mokhtar Arefi², Karim Afsharinia²

1. PhD. Candidate, Dept of General Psychology, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran
2. Assistant Professor, Dept. of Psychology, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran

Article Information

Article History:

Received: 2019/01/22

Accepted: 2019/05/13

Available Online: 2019/06/20

IJHEHP 2019; 7(2):245-258

DOI: 10.30699/ijhehp.7.2.245

Corresponding Author:

Saeideh Sadat Hosseini
Assistant Professor, Dept. of
Psychology, Islamic Azad
University, Kermanshah
Branch, Kermanshah, Iran

Email:

Saeideh2h@yahoo.com

Use your device to scan
and read the article online

Abstract

Background and Objective: Extramarital Affairs, as a traumatic event, can endanger a couple's marital life. This research has been designed and conducted in order to provide a predictive Causal model of the attitude of couples toward infidelity based on attachment styles and early maladaptive schemas, in addition to the mediating variable of marital intimacy, and love styles.

Methods: Subjects include 650 married individuals (357 females and 293 males) living in Tehran in 2018 who were chosen using the convenience sampling method. Research data was gathered using Yung's early maladaptive schemas questionnaires, attachment styles, love styles, marital intimacy and attitude toward infidelity. Data analysis was done using the path analysis method and the AMOS statistical software.

Results: Based on the direct effect of anxiety attachment, emotional deprivation, abandonment, social isolation, failure and vulnerability schemas on Eros love style, and the direct effect of anxiety attachment style and social isolation schema on Storge's love style, were significant ($P \leq 0/05$). Also, emotional deprivation, vulnerability, self-sacrifice, and Eros, Storge and Agape love-making styles had a direct effect on marital intimacy ($P \leq 0/05$) and the direct effect of anxiety attachment, Storge love style, enmeshment, vulnerability, self-sacrifice schemas, and intimacy on marital infidelity were significant ($P \leq 0/05$). Based on the values of comparative, absolute and relative indices, the tested model had a favorable fit.

Conclusion: Since marriage and choosing a partner are among the most important decisions in life, the necessity of studying these predictive variables in premarital and family counseling to identify individuals exposed to risk must be emphasized upon.

Keywords: Attitude of couples toward infidelity, Attachment styles, Early maladaptive schemas, Marital intimacy, Love styles

Copyright © 2019 Journal of Health Education and Health Promotion. All rights reserved

How to cite this article:

Bakhtiari E, Hosseini S, Arefi M, Afsharinia K. Causal Model of Extramarital Affairs Based on Attachment Styles and Early Maladaptive Schemas: Mediating Role of Marital Intimacy and Love Styles. Iran J Health Educ Health Promot. 2019; 7 (2) :245-258

Bakhtiari, E., Hosseini, S., Arefi, M., Afsharinia, K.(2019). Causal Model of Extramarital Affairs Based on Attachment Styles and Early Maladaptive Schemas: Mediating Role of Marital Intimacy and Love Styles. *Iranian Journal of Health Education and Health Promotion*, 7 (2), 245-258

مدل علی روابط فرازنشویی بر اساس سبک‌های دلبستگی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه: نقش واسطه‌ای صمیمیت زناشویی و سبک‌های عشق‌ورزی

انسیه بختیاری^۱، سعیده السادات حسینی^۲، مختار عارفی^۲، کریم افشاری‌نیا^۲

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی عمومی، گروه روان‌شناسی و مشاوره، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران
۲. استادیار، گروه روان‌شناسی و مشاوره، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران

چکیده

اطلاعات مقاله

تاریخچه مقاله

دریافت: ۱۳۹۷/۱۰/۱۳
پذیرش: ۱۳۹۸/۰۲/۰۷
انتشار آنلاین: ۱۳۹۸/۰۳/۳۰

IJHEHP 2019; 7(2):245-258

نویسنده مسئول:

سعیده السادات حسینی

استادیار، گروه روان‌شناسی و مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

پست الکترونیک:

Saeedeh2h@yahoo.com

برای دانلود این مقاله، کد زیر را با موبایل خود اسکن کنید.

زمینه و هدف: رابطه فرازنشویی رویدادی آسیب‌زاست که می‌تواند زندگی زناشویی یک زوج را به مخاطره اندازد. از این رو پژوهش حاضر به منظور ارائه مدل علی پیش‌بینی‌کننده نگرش زوجین به روابط فرازنشویی بر اساس سبک‌های دلبستگی، طرحواره‌های ناسازگار اولیه و متغیرهای میانجی صمیمیت زناشویی و سبک‌های عشق‌ورزی اجرا شد.

مواد و روش‌ها: آزمودنی‌ها ۶۵۰ نفر از افراد متأهل (۳۵۷ زن و ۲۹۳ مرد) شهر تهران در سال ۱۳۹۶ بودند که به روش نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند. داده‌های پژوهش با استفاده از پرسشنامه‌های طرحواره‌های ناسازگار اولیه یانگ، سبک دلبستگی، سبک عشق‌ورزی، صمیمیت زناشویی و نگرش به روابط فرازنشویی گردآوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها به روش تحلیل مسیر و با استفاده از نرم‌افزار AMOS توسط شرکت SPSS نسخه ۲۰ انجام شد.

یافته‌ها: اثر مستقیم دلبستگی اضطرابی، طرحواره‌های محرومیت هیجانی، رهاشدگی، انزوای اجتماعی، شکست و آسیب‌پذیری بر سبک عشق‌ورزی اروس و اثر مستقیم سبک دلبستگی اضطرابی و طرحواره انزوای اجتماعی بر سبک عشق‌ورزی استورگ معنی‌دار است ($P < 0/05$). همچنین طرحواره‌های محرومیت هیجانی، آسیب‌پذیری، ایثارگری و سبک‌های عشق‌ورزی اروس، استورگ و آگاهانه بر صمیمیت زناشویی اثر مستقیم معنی‌دار دارند ($P < 0/05$) و اثر مستقیم دلبستگی اضطرابی، سبک عشق‌ورزی استورگ، طرحواره‌های گرفتار، آسیب‌پذیری، ایثارگری و صمیمیت بر خیانت زناشویی معنی‌دار هستند ($P < 0/05$). بر اساس مقادیر شاخص‌های تطبیقی، مطلق و مقتصد مدل آزمون‌شده برازش مطلوب دارد.

نتیجه‌گیری: ازدواج و انتخاب همسر یکی از تصمیم‌های مهم زندگی است. بنابراین بررسی این متغیرهای پیش‌بین در مشاوره‌های پیش از ازدواج و خانواده برای شناسایی افراد در معرض خطر لازم است.

واژه‌های کلیدی: نگرش به روابط فرازنشویی، طرحواره‌های ناسازگار اولیه، صمیمیت زناشویی، سبک‌های دلبستگی، سبک‌های عشق‌ورزی

کپی‌رایت ©: حق چاپ، نشر و استفاده علمی از این مقاله برای مجله آموزش بهداشت و ارتقای سلامت محفوظ است.

مقدمه

یکی از عوامل آسیب‌زا در ساختار، ثبات خانواده و سلامت زندگی زوجین، که با زیرپا گذاشتن تعهد و اعتماد در خانواده پدید می‌آید، روابط فرازنشویی است (۳). روابط فرازنشویی موضوعی است که زوج‌درمانگران به صورت منظم در کارهای بالینی‌شان با آن مواجه می‌شوند و می‌تواند تجربه‌ای گیج‌کننده و دردناک برای همه کسانی باشد که با آن درگیرند. روابط فرازنشویی یکی از دلایل عمده طلاق و ازهم‌پاشیدن ازدواج است (۲). این مسئله باعث شده که پژوهش‌ها به دنبال کشف ابعاد مختلف روابط فرازنشویی، عوامل مؤثر بر آن و ارائه راهکارهایی برای ارتقای سلامت خانواده باشد (۴).

خانواده اصلی‌ترین هسته هر جامعه و کانون حفظ سلامت روان و بهداشت روانی است. نه تنها محل یافتن نیازهای عاطفی، مادی، تکاملی و معنوی اعضای خود است، بلکه مبدأ بروز عواطف انسانی و کانون صمیمانه‌ترین روابط و تعاملات بین‌فردی است (۱). وجود یک جامعه سالم وابسته به تشکیل خانواده‌های پایدار، پویا و بانشاط است و تحقق خانواده سالم مشروط به برخورداری افراد آن از سلامت روان و داشتن روابط مطلوب با یکدیگر است. لذا روابط بین زوجین یکی از مهم‌ترین تعیین‌کننده‌های عملکرد خانواده سالم است (۲).

است. با توجه به این مسئله سبک‌های نگرش و نوع ابراز عشق در افراد اهمیت زیادی در روابط زناشویی دارد. به‌خصوص این‌که سبک‌های متفاوت در عشق از نگرش‌های متفاوت در این زمینه ناشی می‌شود و در زندگی زناشویی افراد نقش مؤثری بازی می‌کند (۱۳). نظریه شش‌بعدی (Lee) یکی از مهم‌ترین نظریه‌هایی است که به تبیین انواع عشق می‌پردازد و عبارت است از شش سبک عشق‌ورزی: اروس (عشق شهوانی)، لودوس (عشق بازیگرانه)، استورگ (عشق دوستانه)، پراگما (عشق واقع‌گرایانه)، مانیا (عشق رمانتیک) و آگاپه (عشق فداکارانه) (۱۴). تاکنون پژوهش‌های بسیاری در مورد اهمیت سبک‌های عشق‌ورزی در کیفیت روابط، رضایت زناشویی و ارتقای روابط زوجین صورت گرفته است. نتایج برخی پژوهش‌ها رابطه معنی‌داری بین سبک‌های عشق‌ورزی و رضایت زناشویی نشان می‌دهد (۱۵). برخی نتایج نشان می‌دهد که سبک‌های عشق‌ورزی استورگ، پراگما و مانیا با رضایت، انسجام و توافق زناشویی رابطه مثبت و سبک‌های عشق‌ورزی اروس، لودوس و آگاپه با رضایت، انسجام و توافق زناشویی رابطه منفی دارند (۱۳). همچنین مطالعه پیشینه نشان می‌دهد که عشق بهترین پیش‌بینی‌کننده تداوم رابطه است و تعهد در رابطه و رضایت زناشویی را افزایش می‌دهد (۱۶).

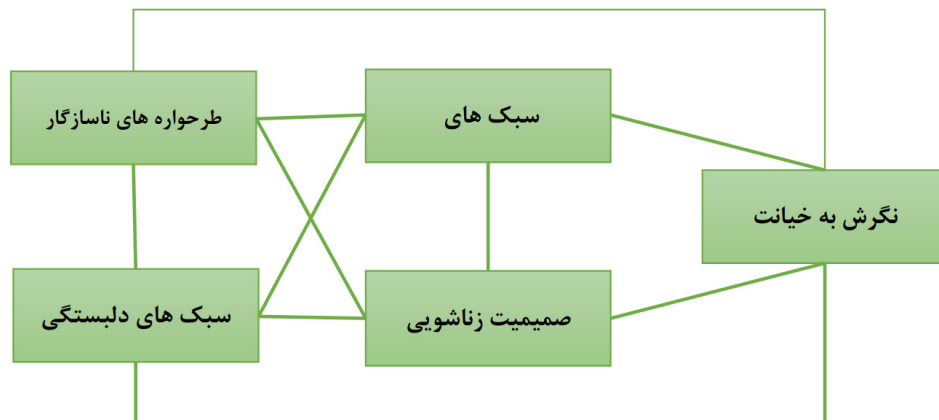
مشاهده زندگی زناشویی افراد در سطح جامعه و مطالعه پژوهش‌های موجود در این زمینه نشان می‌دهد روابط گرم بین‌فردی، که ناشی از یک دلبستگی عاشقانه، پرشور و عاطفی است، در رابطه زناشویی باثبات اهمیت زیادی دارد. روان‌شناسان صمیمیت را توانایی برقراری ارتباط با دیگری و بیان عواطف تعریف می‌کنند و آن را حق مسلم و از حالت‌های طبیعی انسان می‌دانند. بدیهی است فردی که میزان بالاتری از روابط صمیمی را تجربه می‌کند خود را به شیوه مطلوب‌تری در رابطه نشان می‌دهد و نیازهای خود را به شکل مؤثرتری به همسر خود ابراز می‌کند (۱۷). از این‌رو افزایش صمیمیت و لذت در تعاملات زوجین باعث رضایت بیشتر از روابط زناشویی و ارتقای سلامت روان زوجین می‌شود.

روابط فرازناشویی یکی از دلایل عمده طلاق و ازهم‌پاشیدن ازدواج است (۲). همچنین جامعه سالانه هزینه‌های زیادی به‌منظور دست‌وپنجه‌نرم‌کردن با مشکلات یادشده متحمل خواهد شد. لذا انجام پژوهش‌های لازم در راستای شناسایی عوامل تعیین‌کننده روابط فرازناشویی و ارائه راهکارهایی برای سلامت روابط زوجین شواهدی به دست می‌دهد که با تکیه بر آنها و هدف‌قراردادنشان، در همان ابتدا، برخی از مشکلات ریشه‌کن می‌شود. از این‌رو سؤال این است: آیا مدل مفهومی مفروض اولیه که ارتباط بین سبک‌های دلبستگی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه را با نگرش به روابط فرازناشویی و نقش واسطه‌ای سبک‌های عشق‌ورزی و صمیمیت زناشویی نشان می‌دهد با مدل تدوین‌شده تجربی برازش دارد؟

در نظام خانواده افراد با علایق، دلبستگی‌های عاطفی نیرومند، پایدار و متقابل به یکدیگر متصل می‌شوند. هرچند ممکن است در طول زمان این دلبستگی‌ها نوسان یابد، ولی به‌هرحال در سراسر حیات خانواده به بقای خود ادامه خواهد داد. درواقع دلبستگی نحوه تأثیر ویژگی‌های فردی را بر عملکرد افراد توصیف می‌کند و توضیح می‌دهد که چطور فرایندهای دلبستگی بر عملکرد افراد تأثیر می‌گذارد و نقش تنظیم‌کننده‌ای در روابط عاشقانه و شاید مشکلات زناشویی و سلامت خانواده ایجاد می‌کند (۵). نظریه پردازان دلبستگی سبک‌های دلبستگی بزرگسالان را به سه دسته ایمن (secure)، نایمن اضطرابی - دوسوگرا (ambivalent) و نایمن اجتنابی (avoidant) تقسیم می‌کنند. از دید این صاحب‌نظران سبک‌های دلبستگی و مشکلات دوران کودکی با مراقبان اصلی می‌تواند بر سایر روابط صمیمانه دوران بزرگسالی نیز تأثیر بگذارد (۵). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که دلبستگی نایمن می‌تواند برای تبیین روابط فرازناشویی به کار رود و افراد با دلبستگی ایمن تمایل کمتری به رابطه فرازناشویی دارند؛ زیرا آنها در روابط زناشویی‌شان احساس راحتی و اطمینان می‌کنند و این احساس مانعی است برای شروع روابط فرازناشویی (۶). از نظر برخی نظریه‌پردازان اگر کودک دلبستگی نایمن داشته باشد احتمالاً در روابط عاشقانه بزرگسالی خود احساس دلبستگی نایمن خواهد داشت. در این نوع دلبستگی شخص زندگی خود را صرف تلاش برای پرکردن خلأهایی می‌کند که در رابطه با موضوع دلبستگی‌اش حس می‌کند و سلامت روابط زوجین را به خطر می‌اندازد (۷).

بنا بر آنچه گفته شد سبک‌های دلبستگی دوران کودکی می‌تواند به‌عنوان طرحواره‌های شناختی برای روابط بزرگسالی مفهوم‌سازی شود. برخی پژوهش‌ها همسویی‌های آشکاری را بین طرحواره‌های توصیف‌شده Beck (۸) و نمودهای دلبستگی Bowlby (۹) نشان می‌دهد. طرحواره‌های ناسازگار اولیه الگوهای هیجانی و شناختی خودآسیب‌رسانی هستند که در ابتدای رشد و تحول در ذهن شکل می‌گیرد؛ در مسیر زندگی تداوم می‌یابد؛ به حرکت خود ادامه می‌دهد و خودشان را به تجارب بعدی زندگی تحمیل می‌کنند (۱۰). این طرحواره‌ها که در کودکی و نوجوانی شکل گرفته در بزرگسالی در روابط زناشویی نمود پیدا می‌کند. هرچه طرحواره‌ها ناسازگارتر باشد تأثیر زیان‌بارتری بر رضایت از زندگی مشترک و همچنین تعهد زناشویی می‌گذارد (۱۱).

با مطالعه پیشینه پژوهش در بررسی علت بروز روابط فرازناشویی یک الگوی مفهومی استنباط می‌شود که علاوه بر عوامل درون‌فردی ذکرشده، که ریشه در دوران کودکی فرد دارد، بیان می‌کند عوامل موقعیتی و ارتباطی می‌توانند بر تعاملات بین زوجین و سلامت خانواده تأثیر بگذارند (۱۲). سبک‌های عشق‌ورزی عامل مؤثری بر کیفیت روابط زناشویی

شکل ۱. مدل مفروض اولیه برگرفته از پژوهش‌های پیشین

مختلف می‌سجد. یافته‌های پژوهش Whatley (۱۸) اعتبار مطلوب این سنجش نگرش را نشان می‌دهد. به طوری که آلفای کرونباخ ضریب همسانی درونی ۰/۸۰ و پایایی این مقیاس ۰/۷۱ برآورد شد. ضریب بازآزمایی حاصل از اجرای این آزمون نیز ۰/۸۷ است (۱۸). در ایران این مقیاس را Abdollahzade بین ۳۸۳ نفر از زنان و مردان شهر به شهر اجرا کرده و آلفای کرونباخ ۰/۸۴ به دست آمد. میانگین به دست آمده برای این نمونه ۳۹/۱۵ است. این مقیاس می‌تواند علاوه بر پژوهش‌های پیمایشی در تعیین علل و متغیرهای تأثیرگذار بر نگرش به روابط فرازنشویی کمک‌کننده باشد (۱۹). همچنین برای بررسی روایی این آزمون در ایران از روایی ملاکی (واگرا) و پرسشنامه جهت‌گیری مذهبی Allport استفاده شد. روایی واگرا با جهت‌گیری مذهبی درونی ۰/۲۹ و با جهت‌گیری مذهبی بیرونی ۰/۱۶ به دست آمد (۱۸).

پرسشنامه سبک‌های دلبستگی (Attachment Styles): این مقیاس خود توصیفی از مهارت‌های ایجاد روابط نزدیک به عنوان معیار دلبستگی است و مشتمل بر ۱۸ داده است که از طریق علامت‌گذاری روی مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت از ۱ (به هیچ وجه با خصوصیات من تطابق ندارد) تا ۵ (کاملاً با خصوصیات من تطابق دارد) نمره‌گذاری می‌شود. بر پایه توصیف‌هایی که در پرسشنامه دلبستگی بزرگسالان Hazan و Shaver (۲۰) در مورد سه سبک اصلی دلبستگی وجود داشت مواد پرسشنامه Collins و Read (۲۰) طراحی شده است. آن‌ها نشان دادند که زیرمقیاس‌های نزدیک‌بودن، وابستگی و اضطراب در فاصله زمانی ۲ ماه و حتی در طول ۸ ماه پایدار است. اجرای پرسشنامه در ۳ نمونه از دانشجویان در مورد مقیاس دلبستگی میزان آلفای کرونباخ برای هر زیرمقیاس این پرسشنامه را در همه موارد مساوی یا بیش از ۰/۸۰ نشان داد، لذا آزمون اعتبار بالایی دارد (۲۰). از سوی دیگر در پژوهشی در سال ۱۳۸۰ میزان اعتبار آزمون با استفاده از آزمون مجدد به صورت همبستگی بین این دو اجرا مشخص شده است. این پرسشنامه در ۱۰۰ دختر و پسر کلاس دوم دبیرستان، که به صورت تصادفی انتخاب شده

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر از نوع همبستگی - توصیفی و جامعه آماری آن همه مردان و زنان متأهل شهر تهران در سال ۱۳۹۶ بود. نمونه آماری ۶۵۰ نفر از افراد متأهل (۳۵۷ زن و ۲۹۳ مرد) بود که پژوهشگر به روش نمونه‌گیری دردسترس انتخاب کرد. ملاک‌های ورود به پژوهش داشتن تحصیلات حداقل دیپلم، سکونت در استان تهران، تأهل (بودن در ازدواج اول، رسمی و دائمی)، گذشت حداقل یک سال از زندگی مشترک با همسر و پرکردن رضایت‌نامه کتبی شرکت در پژوهش بود. به منظور انجام این پژوهش گروهی ۷ نفره متشکل از پژوهشگران علاقه‌مند به همکاری با پژوهشگر با مراجعه به مکان‌هایی از قبیل: دانشگاه‌ها، خوابگاه‌های دانشجویان، کتابخانه‌های عمومی، ادارات دولتی و خصوصی، فرهنگسراها، پارک‌ها و مراکز تفریحی و مدارس در سطح شهر تهران در نیمه اول سال ۱۳۹۶ پرسشنامه‌ها را تکمیل کردند. پرسشنامه‌ها با رعایت موازین اخلاقی، از جمله: رضایت شرکت‌کنندگان، حسن رفتار، محرمانه بودن اطلاعات، اجتناب از تحریف داده‌ها و داده‌سازی، توضیح نحوه پاسخ‌دهی به سؤالات و ضرورت همکاری صادقانه، توسط افراد تکمیل شد. علاوه بر این به آنان اطمینان داده شد که پاسخ‌هایشان محرمانه خواهد ماند و هر زمان مایل باشند می‌توانند از پژوهش خارج شوند. پرسشنامه‌های پژوهش عبارت بود از:

پرسشنامه نگرش نسبت به روابط فرازنشویی (Attitudes toward Infidelity Scale): این مقیاس را Mark Whatley (۱۸) در سال ۲۰۰۶ تهیه کرده و دارای ۱۲ عبارت است و هر سؤال در طیفی هفت‌گانه از بسیار موافق تا بسیار مخالف نمره‌گذاری می‌شود. نمره‌های بالاتر در این مقیاس نگرش مثبت بیشتری را به روابط فرازنشویی نشان می‌دهد. عبارات جمله‌هایی راجع به احساسات و تفکر مثبت افراد به مقوله روابط فرازنشویی و هدف از این سنجش نوع احساسات و تفکر افراد در مورد مسائل مربوط به روابط فرازنشویی است. در واقع این مقیاس میزان تمایل و پذیرندگی یا ردکنندگی روابط فرازنشویی را از دید افراد

تنظیم شده است. دامنه نمرات هر سؤال بین ۱ (هرگز) تا ۷ (همیشه) تغییر می‌کند که نمره بالاتر نشانه صمیمیت بیشتر است. این مقیاس با ضریب آلفای ۰/۹۱ تا ۰/۹۷ همسانی درونی خوبی دارد (۲۳). نمره آزمودنی از طریق جمع نمرات سؤال‌ها و تقسیم آن بر عدد ۱۷ به دست آمد.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در این پژوهش از روش تحلیل مسیر و نرم‌افزار (AMOS) و برای بررسی برازش مدل تدوین شده از شاخص‌های برازش مطلق، تطبیقی و مقتصد استفاده شد. یکی از شاخص‌های مطلق مقدار کای اسکور است که هرچه کوچک‌تر باشد برای برازش مدل بهتر است. همچنین شاخص نیکویی برازش اصلاح شده (AGFI) و شاخص نیکویی برازش (GFI) از دیگر شاخص‌های مطلق هستند که هرچه به عدد یک نزدیک‌تر باشند برازش مدل را نشان می‌دهند. شاخص برازش تطبیقی (CFI) و شاخص برازش افزایشی (IFI) شاخص‌های تطبیقی هستند و هرچه به یک نزدیک‌تر باشند قابل قبول‌تر بودن مدل تدوین شده را نشان می‌دهند. شاخص کای اسکور هنجار از شاخص‌های مقتصد است و مقدار کمتر از پنج برازش مطلوب مدل را نشان می‌دهد. همچنین شاخص ریشه میانگین مربع‌های خطای برآورد (RMSEA) از دیگر شاخص‌های مقتصد است و در مدل‌هایی که مقدار بالاتر از ۰/۱۰ هستند برازش ضعیف برآورد می‌شود. شاخص برازش مقتصد هنجار شده (PNFI) و شاخص برازش تطبیقی مقتصد (PCFI) از شاخص‌های مقتصد هستند و حداقل مقدار قابل قبول برای آنها ۰/۵۰ است (۲۴).

یافته‌ها

از ۶۵۰ نفر آزمودنی ۵۵ درصد زنان (۳۵۷ نفر) و ۴۵ درصد مردان (۲۹۳ نفر) هستند. همچنین بیشترین میزان تحصیلات کارشناسی و کمترین آن دکتری است. ۷۹ درصد آزمودنی‌ها شاغل و ۲۱ درصد بیکار بودند. کمترین تعداد آزمودنی‌ها در متغیر مدت ازدواج مربوط به گروه ۱۱ تا ۱۵ سال و بیشترین مربوط به ۱۶ سال به بالاست. در جدول ۱ اطلاعات توصیفی (میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر نمره، کجی و کشیدگی) مربوط به متغیرهای نگرش به روابط فرازنشویی، صمیمیت زنانشویی، سبک‌های دلبستگی، سبک‌های عشق‌ورزی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه آمده است.

در شکل ۲ نمودار ضرایب مشخص شده مربوط به اثرات رگرسیونی استاندارد شده برای مدل برازش یافته ارائه شده و در جدول ۳ برآوردهای استاندارد و غیراستاندارد به همراه مقادیر T آمده است.

علاوه بر این در جدول ۴ اثرات مستقیم، غیرمستقیم و کل متغیرهای پیش‌بین بر متغیرهای میانجی، وابسته و همچنین متغیرهای میانجی بر متغیر وابسته ارائه شده است.

بودند، اجرا شد. نتایج حاصل از دو بار اجرای این پرسشنامه با فاصله زمانی یک ماه از یکدیگر اعتبار این آزمون را در سطح ۰/۹۵ نشان داد (۲۰).

پرسشنامه سبک عشق‌ورزی (Scale Love Style):

فرم اصلی این پرسشنامه را Hendrick و Hendrick (۱۵) در سال ۱۹۸۸ بر پایه نظریه Lee (۱۵) ساخته‌اند و ۲۴ گویه دارد. این پرسشنامه به صورت طیف ۴ تایی از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۴ (کاملاً موافقم) نمره‌گذاری می‌شود و نگرش نسبت به عشق را در ۶ بعد اروس (شهوایی)، لودوس (بازیگرانه)، استورگ (دوستانه)، پراگما (واقع‌گرایانه)، مانیا (رمانتیک) و آگاپه (فداکارانه) نشان می‌دهد (۱۵). به منظور هنجاریابی این آزمون بر دو نمونه ۸۳۴ و ۸۴۷ نفری از دانشجویان روان‌شناسی تگزاس اجرا و هر ۶ زیرمقیاس همسانی درونی مطلوب داشتند. ضریب آلفای آن‌ها بین ۰/۷۵ تا ۰/۸۸ گزارش شد. همچنین پایایی حاصل از روش بازآزمایی نیز در فاصله ۷ هفته‌ای برای زیرمقیاس‌های مختلف بین ۰/۷۰ تا ۰/۸۲ بود (۱۳). ساختار عاملی این پرسشنامه در جامعه ایرانی در سال ۱۳۸۷ بررسی و ساختار ۶ عاملی آن تأیید شده است. در این پژوهش مقدار آلفای کرونباخ برای عامل‌های آگاپه، لودوس، اروس، پراگما، استورگ و مانیا به ترتیب ۰/۶۹، ۰/۷۰، ۰/۶۷، ۰/۶۶، ۰/۷۷ به دست آمد (۱۳).

پرسشنامه طرحواره ناسازگار اولیه

(Early Maladaptive Schemas Scale): فرم کوتاه

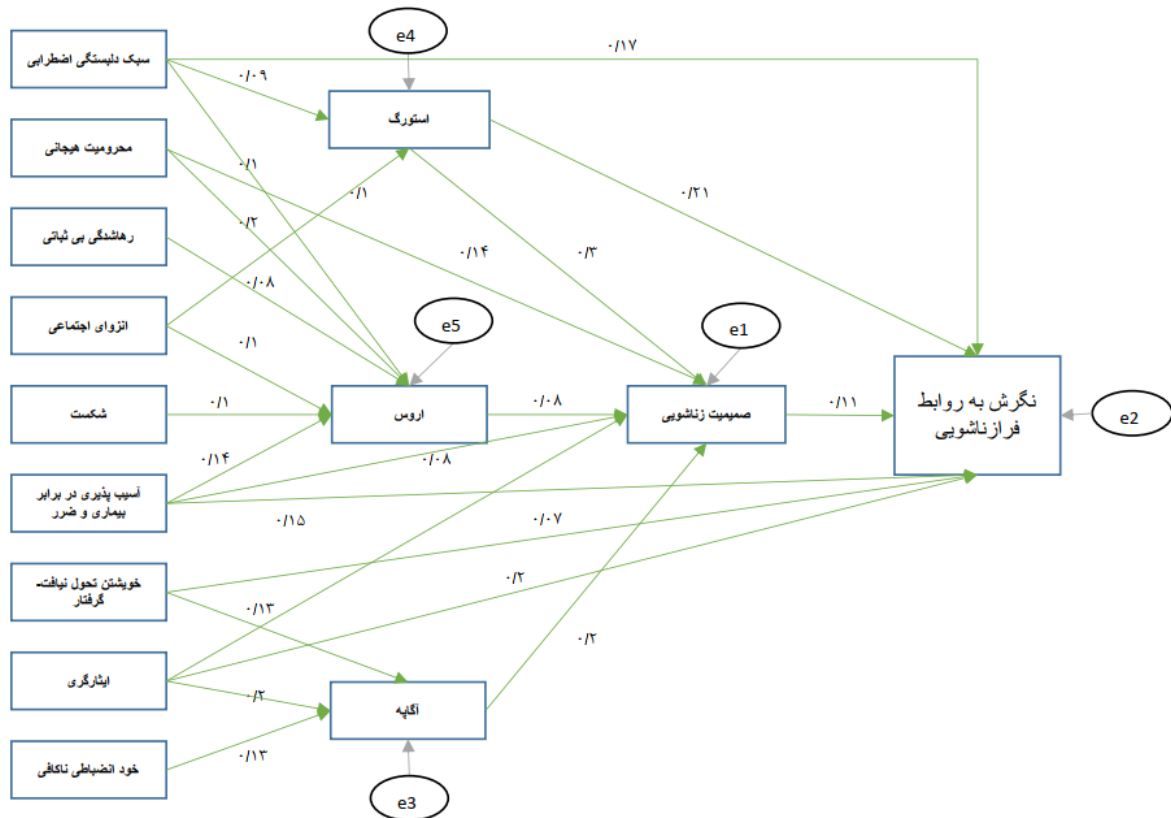
طرحواره یانگ ابزاری خودگزارش‌دهی است که ۷۵ گویه دارد و ۱۸ طرحواره ناسازگار اولیه را در ۵ حوزه می‌سنجد. اولین بار Young و Brown در سال ۱۹۸۸ آن را طراحی کردند. هر گویه بر یک مقیاس ۶ درجه‌ای از ۱ (کاملاً نادرست) تا ۶ (کاملاً درست) نمره‌گذاری می‌شود. در این پرسشنامه هر ۵ سؤال یک طرحواره را می‌سنجد. نمره بالا در یک خرده‌مقیاس معین احتمال بیشتر وجود یک طرحواره را برای آن فرد نشان می‌دهد (۲۱). پایایی و روایی این ابزار در پژوهشی در جامعه هلند اثبات شده است (۲۱). نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که ضریب پایایی دو نیمه بین ۰/۶۸ تا ۰/۸۷ و ضریب بازآزمایی به فاصله ۶ هفته ۰/۸۳ بود. این پرسشنامه در ایران ترجمه شده و داده‌های هنجاری آن موجود است (۲۲). پرسشنامه روی ۵۱۳ دانشجوی ایرانی اجرا و به منظور اندازه‌گیری پایایی از روش محاسبه ضریب همسانی درونی و روش بازآزمایی استفاده شده است. آلفای کرونباخ بین ۰/۷۹ تا ۰/۹۳ به دست آمد. نتایج آزمون - آزمون مجدد با فاصله ۱۵ روز بین ۰/۶۷ تا ۰/۸۴ گزارش شده است. این پرسشنامه اعتبار صوری و قضاوتی مطلوب دارد.

پرسشنامه صمیمیت زنانشویی (Marital Intimacy Scale):

این مقیاس را Walker و Thompson ساخته‌اند که ۱۷ سؤال دارد و برای سنجیدن میزان صمیمیت زوج‌ها

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی (میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر نمره، کجی و کشیدگی) متغیرهای پژوهش در آزمودنی‌ها

متغیر	میانگین	انحراف معیار	متغیر	میانگین	انحراف معیار
نگرش به روابط فرازنشویی	۲۴/۸	۱۱/۸۷	بی‌اعتمادی - بد رفتاری	۱۱/۵۷	۵/۵۸
صمیمیت زنشویی	۵/۵۳	۱/۳۷	انزوای اجتماعی - بیگانگی	۸/۹۴	۴/۴۸
نزدیکی در سبک دل بستگی	۳/۴۳	۰/۶۵	نقص - شرم	۷/۵۲	۳/۸۵
وابستگی در سبک دل بستگی	۲/۷۶	۰/۶۶	شکست	۸/۶۲	۴/۶۰
اضطراب در سبک دل بستگی	۲/۵۰	۰/۸۵	وابستگی - بی‌کفایتی	۷/۹۳	۳/۶۸
اروس	۶/۹۱	۳/۱۸	آسیب‌پذیری در برابر ضرر و بیماری	۹/۵۵	۵/۳۲
لودوس	۱۰/۳۱	۳/۱۹	گرفتار - خویشتن تحول نیافته	۱۲/۴۸	۶/۲۳
استورگ	۷/۴۹	۳/۸۶	اطاعت	۹/۹۸	۵/۸
پراگما	۱۰/۳۷	۳/۸۵	ایثارگری	۱۹/۷۸	۶/۳۰
مانیا	۱۰/۳۷	۳/۵۵	بازداری هیجانی	۱۳/۰	۵/۹۶
آگاهیه	۹/۱۹	۴/۳۱۷	معیارهای سرسختانه	۱۹/۸۷	۶/۲۸
محرومیت هیجانی	۱۰/۸۲	۵/۹۵	استحقاق - بزرگ‌منشی	۱۵/۵۸	۶/۴۶
رهاشدگی - بی‌ثباتی	۱۲/۷۷	۵/۹۱	خویشتن‌داری - خودانضباطی ناکافی	۱۳/۴۶	۵/۶۳

شکل ۲. نمودار تحلیل مسیر به همراه ضرایب استاندارد برای مدل برازش‌یافته

جدول ۳. برآوردهای استاندارد و غیراستاندارد به همراه مقادیر T برای مدل برازش یافته

مسیرها	برآورد غیراستاندارد	برآورد استاندارد	خطای معیار	T مقدار	سطح معنی داری
دلبستگی اضطرابی	۰	۰/۰۹۷	۰/۱۳۸	۲/۵۵۷	۰/۰۱۱
دلبستگی اضطرابی	۰/۴۰۶	۰/۰۹۰	۰/۱۷۲	۲/۳۵۸	۰/۰۱۸
محرومیت هیجانی	۰/۰۶۳	۰/۱۲۰	۰/۰۲۰	۳/۱۸۲	۰/۰۰۱
رهاشدگی - بی ثباتی	-۰/۰۴۲	-۰/۰۸۱	۰/۰۲۰	۲/۱۲۹	۰/۰۳۳
انزوای اجتماعی	۰/۰۶۶	۰/۰۹۶	۰/۰۲۶	۲/۵۲۷	۰/۰۱۲
شکست	۰/۰۶۵	۰/۰۹۶	۰/۰۲۶	۲/۵۴۴	۰/۰۱۱
آسیب پذیری در برابر ضرر و بیماری	۰/۰۸۵	۰/۱۴۵	۰/۰۲۲	۳/۸۳۰	۰/۰۰۱
انزوای اجتماعی	۰/۱۸۳	۰/۲۱۳	۰/۰۳۳	۵/۵۸۲	۰/۰۰۱
گرفتار - تحول نیافته	-۰/۰۸۷	-۰/۱۲۶	۰/۰۲۶	۳/۳۴۲	۰/۰۰۱
ایثارگری	-۰/۱۳۶	-۰/۱۹۹	۰/۰۲۶	۵/۲۷۳	۰/۰۰۱
خویشترداری - خودانضباطی	۰/۰۹۹	۰/۱۳۰	۰/۰۲۹	۳/۴۳۵	۰/۰۰۱
محرومیت هیجانی	-۰/۴۶۶	-۰/۱۳۵	۰/۱۰۸	۴/۳۰۷	۰/۰۰۱
آسیب پذیری در برابر ضرر و بیماری	-۰/۳۲۶	-۰/۰۸۵	۰/۱۲۲	۲/۶۸۰	۰/۰۰۷
ایثارگری	۰/۲۴۰	۰/۰۷۴	۰/۱۰۴	۲/۳۱۳	۰/۰۲۱
اروس	-۲/۹۸۶	-۰/۴۵۳	۰/۲۱۰	۱/۴۲۴۵	۰/۰۰۱
استورگ	-۱/۵۹۵	-۰/۳۰۰	۰/۱۶۶	۹/۵۹۰	۰/۰۰۱
آگاپه	-۰/۳۴۱	-۰/۰۷۲	۰/۱۵۱	۲/۲۵۱	۰/۰۲۴
صمیمیت زناشویی	-۰/۰۶۴	-۰/۱۱۵	۰/۰۲۱	۳/۰۲۱	۰/۰۰۳
دلبستگی اضطرابی	۲/۲۳۸	۰/۱۶۶	۰/۴۷۹	۴/۶۷۴	۰/۰۰۱
استورگ	۰/۶۱۲	۰/۲۰۵	۰/۱۱۲	۵/۴۷۸	۰/۰۰۱
گرفتار - تحول نیافته	-۰/۱۶۱	-۰/۰۸۷	۰/۰۶۵	۲/۴۵۸	۰/۰۱۴
آسیب پذیری در برابر ضرر و بیماری	۰/۳۱۹	۰/۱۴۸	۰/۰۷۷	۴/۱۱۹	۰/۰۰۱
ایثارگری	-۰/۳۶۶	-۰/۲۰۱	۰/۰۶۵	۵/۶۴۱	۰/۰۰۱

جدول ۴ اثرات مستقیم، غیر مستقیم و کل برای مدل برازش یافته

مسیرها	اثر مستقیم	اثر غیرمستقیم	اثر کل
خویشترداری	۰/۱۳۰	-	۰/۱۳۰
ایثارگری	-۰/۱۹۹	-	-۰/۱۹۹
ایثارگری	۰/۰۷۴	۰/۰۱۴	۰/۰۸۸
ایثارگری	-۰/۲۰۱	-۰/۰۱۰	-۰/۲۱۱

مسیرها	اثر مستقیم	اثر غیرمستقیم	اثر کل
رفتار خود تحول نیافته	<---	-	-۰/۱۲۶
رفتار خود تحول نیافته	<---	-۰/۰۰۱	۰/۰۸۶
آسیب پذیری در برابر ضرر و بیماری	<---	-	۰/۱۴۵
آسیب پذیری در برابر ضرر و بیماری	<---	-۰/۰۶۶	-۰/۱۵۰
آسیب پذیری در برابر ضرر و بیماری	<---	۰/۰۱۷	۰/۱۶۵
شکست	<---	-	۰/۰۹۶
انزوای اجتماعی	<---	-	۰/۰۹۶
انزوای اجتماعی	<---	-	۰/۲۱۳
رهاشدگی - بی ثباتی	<---	-	-۰/۰۸۱
محرومیت هیجانی	<---	-	۰/۱۲۰
محرومیت هیجانی	<---	-۰/۰۵۵	-۰/۱۹۰
دل بستگی اضطرابی	<---	-	۰/۰۹۷
دل بستگی اضطرابی	<---	-	۰/۰۹۰
دل بستگی اضطرابی	<---	۰/۰۲۷	۰/۱۹۳
اروس	<---	-	-۰/۴۵۳
استورگ	<---	-	-۰/۳۰۰
استورگ	<---	۰/۰۳۴	۰/۲۴۰
آگاپه	<---	-	-۰/۰۷۲
صمیمیت زناشویی	<---	-	-۰/۱۱۵
خویشترداری	<---	-۰/۰۰۹	-۰/۰۰۹
خویشترداری	<---	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
رفتار خود تحول نیافته	<---	۰/۰۰۹	۰/۰۰۹
شکست	<---	-۰/۰۴۴	-۰/۰۴۴
شکست	<---	۰/۰۰۵	۰/۰۰۵
انزوای اجتماعی	<---	-۰/۱۰۷	-۰/۱۰۷
انزوای اجتماعی	<---	۰/۰۵۶	۰/۰۵۶
رهاشدگی - بی ثباتی	<---	-	۰/۰۳۷
رهاشدگی - بی ثباتی	<---	-۰/۰۰۴	-۰/۰۰۴
محرومیت هیجانی	<---	۰/۰۲۲	۰/۰۲۲
دل بستگی اضطرابی	<---	-۰/۰۷۱	-۰/۰۷۱
اروس	<---	۰/۰۵۲	۰/۰۵۲
آگاپه	<---	۰/۰۰۸	۰/۰۰۸

زنشویی و اثر غیرمستقیم مثبت بر خیانت زنشویی دارد. سبک عشق‌ورزی استورگ اثر مستقیم منفی بر صمیمیت زنشویی و اثر مستقیم و غیرمستقیم مثبت بر خیانت زنشویی دارد. سبک عشق‌ورزی آگاهانه اثر مستقیم منفی بر صمیمیت زنشویی و غیرمستقیم مثبت بر خیانت زنشویی دارد و نهایتاً متغیر صمیمیت زنشویی اثر مستقیم منفی بر خیانت زنشویی دارد.

با توجه به معنی‌دار بودن مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم مدل به‌منظور بررسی میزان برازش مدل در جدول ۵ شاخص‌های برازش کلی، شامل: شاخص‌های مطلق، تطبیقی و مقتصد، مدل نهایی ارائه شده است.

بررسی شاخص‌های نیکویی برازش مدل نهایی در جدول ۵ نشان می‌دهد که مقدار کای اسکوئر با توجه به درجات آزادی معنی‌دار است. اما از آنجاکه در بررسی برازش مدل شاخص کای اسکوئر دقت بالایی ندارد باید از شاخص‌های دیگر نیز کمک گرفت. نسبت کای اسکوئر بر درجه آزادی ۳/۳۸ و قابل قبول است. ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب (RMSEA) برای مدل ۰/۶۱ است. این شاخص برای مدل‌های خوب کمتر از ۰/۵، برای مدل‌های قابل قبول بین ۰/۵ و ۰/۸ و برای مدل‌های ضعیف بزرگ‌تر از ۰/۸ (۲۴) و بنابراین برای مدل حاضر قابل قبول است. شاخص تعدیل‌یافته برازندگی (AGFI) برای مدل ۰/۹۳، شاخص برازش افزایشی (IFI) برای مدل ۰/۹۶، شاخص برازش تطبیقی (CFI) ۰/۹۶ و شاخص نیکویی برازش (GFI) برای مدل ۰/۹۷ است. این شاخص‌ها برای مدل‌های خوب ۰/۹۰ یا بالاتر است. همچنین شاخص برازش هنجار شده مقتصد (PNFI) برای مدل ۰/۵۴ و شاخص برازش تطبیقی مقتصد (PCFI) ۰/۵۴ است. این شاخص‌ها برای مدل‌های خوب ۰/۵۰ یا بالاتر و بنابراین برای مدل حاضر قابل قبول است. با توجه به نتایج شاخص‌های مطلق، تطبیقی و مقتصد ارائه شده مدل نهایی برازش مطلوبی دارد.

جدول ۵. شاخص‌های نیکویی برازش مدل نهایی

نام شاخص	RMSEA	AGFI	IFI	CFI	GFI	PNFI	PCFI
مقدار محاسبه شده	۰/۶۱	۰/۹۳۵	۰/۹۶۲	۰/۹۶۱	۰/۹۷۴	۰/۵۳۷	۰/۵۴۴

اضطرابی به‌طور مستقیم و مثبت پیش‌بینی‌کننده نگرش به روابط فرازنشویی است. در تبیین این یافته می‌توان گفت دل‌بستگی نایمن اضطرابی در زوجین باعث می‌شود که فرد در احساسات و تعارضات بی‌تعالی باشد و از آنجاکه دل‌بستگی برای رشد سالم فرد اهمیت حیاتی دارد؛ لذا این افراد در طول تعارضاتشان با همسر رفتارهای منفی زیادی از خود نشان می‌دهند. در نتیجه افرادی که رفتارهای منفی دارند و بی‌تعالی هستند رضایت و آرامش کمتری دارند. از آنجاکه افراد نایمن اضطرابی بیش‌از‌حد در روابط صمیمانه درگیر می‌شوند، برای احساس ارزشمندی به دیگران وابسته‌اند و بر هیجانات و تمایلاتشان کنترل ندارند می‌توانند در روابط

همان‌طور که نتایج تحلیل مسیر نشان می‌دهد طرحواره خویش‌داری - خودانضباطی ناکافی در حوزه محدودیت‌های مختل اثر مستقیم مثبتی بر سبک عشقی آگاهانه، اثر غیرمستقیم منفی بر صمیمیت زنشویی و اثر غیرمستقیم مثبت بر خیانت زنشویی دارد. طرحواره ایثارگری اثر مستقیم منفی بر سبک عشقی آگاهانه، اثر مستقیم و غیرمستقیم مثبت بر صمیمیت زنشویی و اثر مستقیم و غیرمستقیم منفی بر خیانت زنشویی دارد. طرحواره خودگردانی و عملکرد مختل اثر مستقیم منفی بر سبک عشق آگاهانه، اثر غیرمستقیم مثبت بر صمیمیت و اثر مستقیم و غیرمستقیم منفی بر خیانت زنشویی دارد. آسیب‌پذیری در برابر ضرر و بیماری در حوزه خودگردانی و عملکرد مختل اثر مستقیم مثبت بر عشق اروس، اثر مستقیم و غیرمستقیم منفی بر صمیمیت زنشویی و اثر مستقیم و غیرمستقیم مثبت بر خیانت زنشویی دارد. همچنین طرحواره شکست در حوزه خودگردانی و عملکرد مختل اثر مستقیم مثبت بر سبک عشق اروس، اثر غیرمستقیم مثبت بر خیانت زنشویی و اثر غیرمستقیم منفی بر صمیمیت زنشویی دارد. طرحواره انزوای اجتماعی در حوزه بریدگی و طرد اثر مستقیم مثبت بر سبک عشق اروس و استورگ، اثر غیرمستقیم منفی بر صمیمیت زنشویی و اثر غیرمستقیم مثبت بر خیانت زنشویی دارد. طرحواره رهاشدگی - بی‌ثباتی در حوزه بریدگی و طرد اثر مستقیم منفی بر سبک عشق اروس، اثر غیرمستقیم مثبت بر صمیمیت زنشویی و غیرمستقیم منفی بر خیانت زنشویی دارد. طرحواره محرومیت هیجانی در حوزه بریدگی و طرد اثر مستقیم مثبت بر سبک عشق اروس و مستقیم و غیرمستقیم منفی بر صمیمیت زنشویی و غیرمستقیم مثبت بر خیانت زنشویی دارد. طرحواره اضطرابی اثر مستقیم مثبت بر سبک عشق اروس و استورگ، اثر مستقیم و غیرمستقیم مثبت بر خیانت زنشویی و اثر غیرمستقیم منفی بر صمیمیت زنشویی دارد. سبک عشق‌ورزی اروس اثر مستقیم منفی بر صمیمیت

بحث

محاسبه و تحلیل شاخص‌های برازندگی مدل پژوهش نشان می‌دهد که مدل تدوین‌شده نگرش به روابط فرازنشویی بر اساس متغیرهای سبک‌های دل‌بستگی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه، به‌عنوان متغیرهای پیش‌بین، و در تعامل میانجی‌گر با دو متغیر سبک‌های عشق‌ورزی و صمیمیت زنشویی برازش مطلوب دارد. مدل برازش‌یافته پژوهش حاضر در مسیرهای زیر قابل تبیین و پیش‌بینی‌کننده راهکارهایی برای ارتقای سلامت روابط زوجین است.

مسیر نخست نشان می‌دهد که سبک دل‌بستگی

گرایش رابطه به سردی از طرف فرد مقابل و کاهش سطح میل (شور و اشتیاق)، صمیمیت جنسی و تعهد می‌شود. وقتی توازن این صمیمیت و تعهد در رابطه زوجین از بین رود سلامت زندگی زوجین به مخاطره می‌افتد و خود عاملی برای شکل‌گیری روابط فرازنشویی است. نتیجه این مسیر با نتیجه پژوهش Taghiyar و همکاران (۳۰) همسوست.

مسیر چهارم مدل نشان می‌دهد که صمیمیت زناشویی به‌صورت مستقیم و منفی نگرش به روابط فرازنشویی را پیش‌بینی می‌کند. Sternberg (۱۹۸۶) (۳۱) در نظریه خود بیان می‌کند که در صمیمیت روابط زوجین، تعهد، اشتیاق و علاقه شدید وجود دارد. از این‌رو صمیمیت زناشویی ارتباط تنگاتنگی با روابط فرازنشویی خواهد داشت. چرا که ارضانشدن صمیمیت می‌تواند افزایش تعارضات، کاهش رضایت زناشویی، از بین رفتن سلامت زندگی زوجین، بروز مشکلات عاطفی و روانی و در نتیجه نگرش مثبت به روابط فرازنشویی را به دنبال داشته باشد (۳۱). این نتیجه با پژوهش‌های پیشین هم‌خوان است (۳۲، ۳۳).

مسیر پنجم مدل نشان می‌دهد که سبک دلبستگی اضطرابی به‌صورت غیرمستقیم و مثبت و از طریق دو سبک عشق‌ورزی اروس و استورگ نگرش به روابط فرازنشویی را پیش‌بینی می‌کند. دلبستگی اضطرابی باعث می‌شود که فرد در احساسات و تعارضات بی‌تعادل باشد. این افراد به دلیل چسبندگی و مضطرب بودن در رابطه مطمئن نیستند که مورد عشق و علاقه دیگران هستند. لذا روابط غیرمنطقی با دیگران برقرار می‌کنند (۱۲). بنابراین افراد با سبک دلبستگی ناایمن با تأثیرگذاری بر سبک‌های عشق‌ورزی افراطی و نامتوازی که یاد گرفته‌اند و به دلیل خودپنداره ضعیف، که ویژگی سبک ناایمن است، نمی‌توانند رابطه صمیمی و عمیق با دیگران برقرار کنند. به همین دلیل هنگام بروز تعارضات زناشویی به جای حل منطقی این اختلافات درگیر عنصر سومی خارج از چهارچوب روابط زناشویی می‌شوند و همین عامل به سلامت زندگی زوجین آسیب خواهد زد. این یافته با پژوهش‌های پیشین هم‌خوان است (۲۶، ۲۷).

مسیر ششم نشان می‌دهد که طرحواره‌های ناسازگار اولیه محرومیت هیجانی، شکست و آسیب‌پذیری از طریق سبک عشق‌ورزی اروس و طرحواره انزوای اجتماعی از طریق سبک عشق‌ورزی اروس و استورگ و طرحواره خویشنداری - خودانضباطی ناکافی از طریق سبک عشق‌ورزی آگایه به‌صورت غیرمستقیم و مثبت نگرش به روابط فرازنشویی را پیش‌بینی می‌کنند. در نتیجه فعال‌شدن طرحواره‌های ناسازگارتر اولیه، از جمله: طرحواره محرومیت هیجانی، شکست، آسیب‌پذیری، انزوای اجتماعی و خویشنداری ناکافی، از طریق سبک عشق‌ورزی نامتوازن و غیرمنطقی نگرش به روابط فرازنشویی را پیش‌بینی می‌کنند. لذا بدیهی است که اثر پرفشار تمایلات و نیازهای عاطفی برآورده‌نشده بر سبک عشق‌ورزی افراد تأثیر بگذارد و باعث به‌وجود آمدن عشق و علاقه ناگهانی شدید به همسر و سرد شدن ناگهانی از سوی وی شود. از این‌رو این افراد علی‌رغم ابراز هیجان و

عاطفی خارج از چهارچوب زندگی مشترک درگیر شوند، تعهد زناشویی خود را زیر پا بگذارند و سلامت خانواده را به خطر اندازند. بررسی‌ها نشان می‌دهد که رابطه فرازنشویی به افرادی که برای نزدیکی عاطفی و گشودگی به شریک اصلی خود مشکل دارند، اجازه می‌دهد تا آزادی بیشتری احساس کنند و با جفت فرازنشویی خود گشوده‌تر باشند (۲۵). بنابراین با داشتن سبک دلبستگی اضطرابی به‌صورت مستقیم طبیعی به نظر می‌رسد فرد تعهد زناشویی خود را زیر پا بگذارد و نگرش مثبتی به عهدشکنی داشته باشد و نتیجه آن وجود سبک دلبستگی ناایمن و به‌خطر انداختن سلامت زندگی زوجین است که این نتیجه را پژوهش‌های دیگر نیز تأیید می‌کنند (۲۶، ۲۷).

مسیر دوم نشان می‌دهد که طرحواره آسیب‌پذیری نسبت به ضرر و بیماری به‌صورت معنی‌دار مستقیم مثبت و طرحواره‌های خود تحول‌نیافته - گرفتار و ایثارگری به‌صورت معنی‌دار مستقیم منفی نگرش به روابط فرازنشویی را پیش‌بینی می‌کنند. بنابراین فرد با طرحواره آسیب‌پذیری از این‌که همسرش او را رها کند ترس افراطی دارد، اما اغلب این افراد به‌منظور مقابله با طرحواره فعال ناسازگار خود از مکانیزم اجتناب طرحواره استفاده می‌کنند، زیرا این مکانیزم از آنها در برابر اضطراب ناشی از طرحواره فعال محافظت می‌کند. از این‌رو اجتناب از همراهی و وابستگی به همسر تعارضات زناشویی را به وجود می‌آورد و از آثار مخرب این تعارضات به‌خطر انداختن سلامت خانواده و شکل‌گیری نگرش مثبت افراد به روابط خارج از چهارچوب خانواده است، اما از طرفی در راستای تبیین ارتباط منفی و مستقیم طرحواره‌های خود تحول‌نیافته - گرفتار و ایثارگری با نگرش به روابط فرازنشویی باید گفت این افراد با این طرحواره‌ها اغلب احساس تعلق خاطر شدید به همسر دارند و نمی‌توانند مرز ارتباطی با همسرشان داشته باشند (۱۰). لذا آنچه در این افراد دیده می‌شود به‌گونه‌ای چسبیدن افراطی به همسر و صمیمیت بیش‌از اندازه به اوست و اغلب این افراد تمایلی برای تجربه روابط خارج از چهارچوب خانواده ندارند. وجود این طرحواره‌های فعال با شکل‌گیری صمیمیت سطح روابط پایدار را در زوجین ارتقا می‌دهد. این نتایج را پژوهش‌های قبلی نیز تأیید می‌کند (۲۸، ۲۹).

مسیر سوم نشان می‌دهد که سبک عشق‌ورزی استورگ با نگرش به روابط فرازنشویی ارتباط معنی‌دار مستقیم مثبت دارد. بر اساس پژوهش‌های قبلی آنچه لازمه عشق کامل است توازن بین هر سه بعد میل (شور و اشتیاق)، تعهد و صمیمیت در رابطه زناشویی است. این عشق واقعی مستلزم وجود تعهد و دلبستگی در روابط زوجین است. در واقع این تعهد و دلبستگی در دوران زندگی زناشویی اساس رابطه‌های عاشقانه است (۱۷). با اندکی تعمق در پیشینه پژوهش می‌توان دریافت در صورتی که توازن بین این سه بعد از بین برود یکی از سبک‌های عشق‌ورزی افراطی شکل خواهد گرفت. چنانچه در سبک عشق‌ورزی استورگ به دلیل جنبه افراطی دوستانه بعد میل و تعهد نادیده گرفته می‌شود و فقط صمیمیت در رابطه قرار می‌گیرد. از این‌رو این سبک عشق‌ورزی گاه باعث

نظر می‌رسد برخورداری همسران از همدلی، صمیمیت، تفاهم، آگاهی، مهارت‌های ارتباطی، سبک‌های دلبستگی و عشق‌ورزی در ازدواج به سلامت زناشویی و ایجاد آرامش در تعاملات با یکدیگر منجر شده و سلامت خانواده را ارتقا می‌دهد. از این رو با توجه به اهمیت شکل‌گیری سبک‌های دلبستگی در خانواده پیشنهاد می‌شود برنامه‌ریزی جامعی در راستای تغییر سبک‌های دلبستگی نایمن کودکان از سنین کودکی و آموزش والدین تحت نظارت کارشناسان در زمینه افزایش صمیمیت و همدلی زوجین و مهارت‌آموزی فرزندپروری قبل از والدشدن برای یادگیری اصول صحیح تربیتی و تعامل مناسب با فرزند صورت پذیرد تا با پیشگیری به‌هنگام و کم‌هزینه از شکل‌گیری آسیب‌های اجتماعی بعدی و به‌خطرافتادن سلامت خانواده جلوگیری کرد.

از یافته‌های این پژوهش می‌توان در مشاوره‌های قبل از ازدواج، مشاوره خانواده و مشاوره‌های فردی برای شناسایی افراد در معرض خطر روابط فرازنشویی استفاده کرد. همچنین با توجه به این که طرحواره‌ها در شکل‌گیری انتظارات و باورهای افراد درباره صمیمیت بین زوجین نقشی مهم و رضایت زناشویی رابطه‌ای نزدیک با رضایت از زندگی زناشویی و ارتقای سلامت خانواده دارد به نظر می‌رسد برای ارتقای بهداشت روان زوجین باید توجه خاصی به خانواده‌ها شود. از این رو مشاوران، روان‌شناسان و رسانه‌های ارتباطی با آگاهی‌بخشی به خانواده‌ها و با بالابردن سطح اطلاعات افراد می‌توانند از بروز ارتباطات ناسالم بین فردی و نارضیاتی زناشویی در آینده پیشگیری کنند. پیشنهاد می‌شود درمانگران خانواده، در بحث ارتقای سلامت زندگی زوجین، راهکارهایی برای کاهش آسیب‌هایی که سلامت خانواده را به مخاطره می‌اندازد ارائه دهند.

محدودیت‌های این پژوهش عبارت بود از: روش نمونه‌گیری دردسترس که نمونه ممکن بود معرف کاملی از جامعه آماری نباشد، وجود متغیرهای مداخله‌گر مانند بار فرهنگی بعضی از جملات و کلمات پرسشنامه‌ها و همچنین امتناع افراد از پاسخگویی به همه سؤالات پرسشنامه که پژوهشگر به‌منظور جمع‌آوری پرسشنامه‌ها زمان زیادی صرف کرد.

سپاسگزاری

مقاله حاضر رساله دکتری تخصصی روان‌شناسی عمومی مصوب دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه است. در پایان لازم می‌دانیم از همکاری صمیمانه استاد گران‌قدر دکتر حمزه احمدیان استادیار محترم دانشگاه آزاد اسلامی سنندج که در زمینه طراحی و اجرای پژوهش همکاری داشتند تقدیر و تشکر کنیم.

تضاد منافع

سهم تمامی نویسندگان در این مطالعه یکسان است و هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

عاطفه افراطی نامتوازن، که ریشه در دوران کودکی آنان دارد، با توجه به شرایط اجتماعی بزرگسالی و روابط با همسر خود باز برای ایجاد احساس ارزشمندی در خود با جبران افراطی طرحواره و با میانجی‌گری سبک‌های عشق‌ورزی نامعقول افراطی احتمال ورود به رابطه‌های موازی خارج از تعهدات زندگی مشترک را افزایش می‌دهند. این نتیجه با پژوهش‌های پیشین هم‌خوان است (۳۲، ۳۳). از طرفی طرحواره‌های خود تحول‌نیافته - گرفتار و ایثارگری از طریق سبک عشق‌ورزی آگاهانه به‌صورت منفی و غیرمستقیم نگرش به خیانت زناشویی را پیش‌بینی می‌کنند. در فعال‌شدن این دو طرحواره افراد برای اجتناب از طردشدگی و حفظ سلامت خانواده تعهد و مسئولیت‌پذیری افراطی به همسر دارند و به همین دلیل شدیداً به وی نیازمندند (۱۰). لذا آنچه در این افراد با فعال‌شدن این طرحواره‌ها دیده می‌شود به‌گونه‌ای وابستگی شدید به همسر است. از این رو فعال‌شدن این دو طرحواره در زوجین با مسئولیت‌پذیری افراطی و بخشندگی و ایثار در راستای ارضای خواسته‌های همسر و حفظ زندگی زناشویی مشکلات بین فردی و تعارضات را به حداقل می‌رساند و با میانجی‌گری سبک عشق‌ورزی احتمال نگرش مثبت آنها به روابط خارج از خانواده را کاهش می‌دهد و عاملی برای ارتقای سلامت زندگی زناشویی زوجین است.

مسیر هفتم مدل نشان می‌دهد که طرحواره ناسازگار اولیه محرومیت هیجانی و آسیب‌پذیری از طریق صمیمیت زناشویی به‌صورت مستقیم، غیرمستقیم و مثبت نگرش به روابط فرازنشویی را پیش‌بینی می‌کند. در تبیین این یافته گفته می‌شود که فرد برای اجتناب از طرحواره فعال خود در رابطه زناشویی وارد رابطه خارج از چهارچوب زندگی مشترک می‌شود تا بتواند صمیمیت و همدلی از بین‌رفته حاصل از طرحواره ناسازگار فعال خود را جبران کند (۱۲). از این رو برانگیختن این طرحواره‌ها باعث کاهش صمیمیت بین زوجین و بروز مشکلات ارتباطی بین افراد در نتیجه زمینه‌ساز بروز تعارضات زناشویی و کاهش سلامت روابط زوجین می‌شود. همچنین طرحواره ایثارگری از طریق صمیمیت زناشویی به‌صورت مستقیم، غیرمستقیم و منفی نگرش به روابط فرازنشویی را پیش‌بینی می‌کند. بنابراین طرحواره ایثارگری زمانی شکل می‌گیرد که افراد مسئولیت‌پذیری افراطی دارند. لذا با عشق‌ورزی افراطی، بخشندگی و ایثار در راستای ارضای خواسته‌های همسر مشکلات بین فردی زوجین و تعارضات را به حداقل می‌رساند. وجود این طرحواره فعال عاملی برای ارتقای سطح سلامت زندگی زناشویی زوجین خواهد شد. این نتیجه با پژوهش‌های پیشین هم‌خوان است (۳۴، ۳۵).

نتیجه‌گیری

از آنجاکه ازدواج و انتخاب همسر یکی از تصمیمات مهم زندگی زوجین است و پژوهش‌های مختلف رابطه بین نگرش زوجین به روابط فرازنشویی و سلامت زندگی زوجین را تأیید کرده‌اند؛ در پژوهش حاضر نیز به

References

- Zandbergen DL, Brown SG. Culture and gender differences in romantic jealousy. *Personality and Individual Differences*. 2015 Jan 1;72:122-7. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0191886914004802>
- Hedayati Dana S, Saberi H. Prediction of Marital Satisfaction Based on Love Patterns (Intimacy, Commitment and Desire) and Anxiety. *J Fam Stu*. 2014; 10(4): 511-527
- Rasouli F, Sohrabi F. Investigating the relationship between attachment style and extramarital sexual relations among detained women at the Center for Combating Social Fragility in Tehran. *J Fam Stu*. 2010; 4(14): 133-143. <http://ensani.ir/file/download/article/20120329111517-2108-87.pdf>
- Torabian L, Amiri. F., Khodabakhsh R. A Comparative Study on Characteristics and Attachment Styles of Betrayed Wives and Wicked Wives and Normal Wives. Tehran, Al-Zahra University. Master's Thesis for Clinical Psychology. 2012.
- Hazan C, Shaver P. Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of personality and social psychology*. 1987; 52(3):511. <https://psycnet.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2F0022-3514.52.3.511>
- Marchese Jeanfreau M. A qualitative study investigating the decision-making process of women's participation in marital infidelity (Doctoral dissertation, Kansas state university). <https://krex-k-state.edu/dspace/handle/2097/217>
- Mason O, Platts H, Tyson M. Early maladaptive schemas and adult attachment in a UK clinical population. *Psychology and psychotherapy: Theory, research and practice*. 2005;78(4):549-64.
- Beck AT. Cognitive therapy: past, present, and future. *Journal of consulting and clinical psychology*. 1993; 61(2):194.
- Bowlby J. Attachment and loss v. 3 (Vol. 1). Random House. Furman, W., & Buhrmester, D.(2009). Methods and measures: The network of relationships inventory: Behavioral systems version. *International Journal of Behavioral Development*. 1969;33:470-8. <https://lifepathsresearch.org/wp-content/uploads/Attachment-Behaviors-Scale.pdf>
- Young JE. Young parenting inventory. New York: Cognitive Therapy Center of New York. 1994. <http://ritayounan.com/wp-content/uploads/2014/10/Young-Parenting-Questn..pdf>
- Wearden A, Peters I, Berry K, Barrowclough C, Liversidge T. Adult attachment, parenting experiences, and core beliefs about self and others. *Personality and Individual Differences*. 2008 Apr 1;44(5):1246-57.
- GLUHOSKI V. A schema-focused perspective on satisfaction in close relationships. *Satisfaction in close relationships*. 1997; 27:356. <http://www.ensani.ir/storage/Files/20120329111524-2108-93.pdf>.
- Hosseini S. The presentation of a model of predictive variables of extramarital relations in couples in Kermanshah city. Tehran Research Branch. Tehran, Islamic Azad University. PhD Thesis for Clinical Psychology. 2015.
- Neto F. Love styles: A cross-cultural study of British, Indian, and Portuguese college students. *Journal of comparative family studies*. 2007; 1:239-54.
- Hefazati Torghabeh M, Firozabadi A, Haghgan H Investigation and Reliability of the Triangular Love Scale" Mazandaran University of Medical Sciences. 2006; 16(54): 99-109. http://jmums.mazums.ac.ir/browse.php?a_id=140&sid=1&slc_lang=fa.
- Crawford DW, Feng D, Fischer JL, Diana LK. The influence of love, equity, and alternatives on commitment in romantic relationships. *Family and consumer sciences Research Journal*. 2003 Mar;31(3):253-71. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1177/0095399702250182#accessDenialLayout>
- Patrick S, Sells JN, Giordano FG, Tollerud TR. Intimacy, differentiation, and personality variables as predictors of marital satisfaction. *The family journal*. 2007 Oct;15(4):359-67. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1066480707303754>
- Ali Tabar H, Ghanbari S, Ali Zadeh M, Habibi M . A. A Survey on Validity and Reliability of the Scale of Attitudes toward Crossover Relationships. *J Fam Res*. 2014; 10(26): 267-255.
- Abdollahzade H. Introducing Mark Watley's Treachery Attitude Scale. Tehran. 2011.
- Pakdaman Sh. A Study of the Relationship between Attachment and Community Tolerance in Adolescence, University of Tehran. PhD Thesis for Clinical Psychology. 2011.
- Rijkeboer MM, van den Bergh H. Multiple group confirmatory factor analysis of the Young Schema-Questionnaire in a Dutch clinical versus non-clinical population. *Cognitive therapy and research*. 2006;30(3):263-78. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10608-006-9051-8>
- Young J, G. Brown. Young schema questionnaire: Special edition. New York: Schema Thera-

- py Institute 11.2011.
23. Ahmadi Gorji M, Fata L, Asgharnejad A A, Malekoty S K. Comparing maladaptive schemas of depressed patients attempting suicide with non-suicidal depressed patients and non-clinical population." *J cognitive sci.* 2007; 10(4): 59-49.
 24. Ghasemi V. *Structural Equation Modeling in Social Researches using Amos Graphics.* Tehran, Jameh Shenasan.2014
 25. Sanayi B, Alaghband M. *Family and marriage scales.* Tehran, Besat.2001.
 26. Fricker J, Moore S. Relationship satisfaction: The role of love styles and attachment styles. *Current Research in Social Psychology.* 2002;7(11):182-204. <https://researchbank.swinburne.edu.au/items/5bf7e7b2-8bcd-41fa-a80c-121c21488789/1/>
 27. Allen ES, Baucom DH. Adult attachment and patterns of extradyadic involvement. *Family process.* 2004;43(4):467-88. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1545-5300.2004.00035.x>
 28. Rafiee S, Hatami A, Foroughi A. Relationship between early maladaptive schema and attachment style in woman with infidelity.
 29. Bosmans G, Braet C, Van Vlierberghe L. "Attachment and symptoms of psychopathology: Early maladaptive schemas as a cognitive link?": Erratum.
 30. Taghiyar Z, Pahlavan Zade F. Investigating the Relationship of Marital Engagement and Love-Making Styles with Marital Intimacy, National Conference on the Consolidation of the Family Foundation and the Role of Women. Tehran, Iran Tadbir Force Institute. 2014.
 31. Bagarozzi DA. *Enhancing intimacy in marriage: A clinician's guide.* routledge; 2014 Jan; 27.
 32. Burchell JL, Ward J. Sex drive, attachment style, relationship status and previous infidelity as predictors of sex differences in romantic jealousy. *Personality and Individual Differences.* 2011 Oct 1;51(5):657-61. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0191886911002789>
 33. McNulty JK, Widman L. The implications of sexual narcissism for sexual and marital satisfaction. *Archives of Sexual Behavior.* 2013 Aug 1;42(6):1021-32. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10508-012-0041-5>
 34. Stiles OE. *Early maladaptive schemas and intimacy in young adults' romantic relationships.* Alliant International University, San Francisco Bay; 2004. <https://elibrary.ru/item.asp?id=9053306>
 35. Shariatmadar A. Qualitative study of marriage pathology based on maladaptive schemas and satisfaction of needs. *J Res Advice.* 2014; 50(1): 96-115.